

דברו אלינו! אמתי!

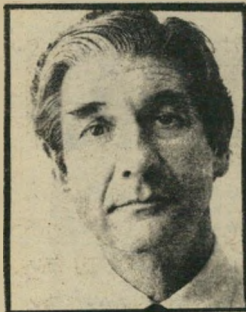
היתה נמנעת המכה ליוקרת ישראל ולמעמדה בעולם. גם חייהם של כמה מאות גברים, נשים וילדים היו ניצולים. אם תחקור הוועדה מחדל זה לעומק, תחשוף בלי רחמינות את האחרים לו ותגיש את ההמלצות הנכונות. אין לי ספק שניתן יהיה לסיים את הפרשה כולה בלי נזק נוסף לממשלת-הליכוד. מבלי לפגוע בזכות הוועדה להסיק מסקנות כראות עיניה (סוב יודיזה" וכו'). הרי מתבקשות ממש ההמלצות הבאות:

- (א) מנהל רשות-השידור הבריטי יתפטר ויפרוש לגמלאות.
- (ב) יורשו ימונה עליידי משרד ראש-הממשלה בי ירושלים, תוך התייעצות עם המוסד למודיעין ושרות הביטחון הכללי.
- (ג) כתב הבריטי בבירות יודח מתפקידו ויעבר לצ'אד הדרומית.
- (ד) מוסדות הבריטי יפרסמו התנצלות רשמית ויכצעו רפורמה יסודית. שתבטיח כי מיקרים מבישים כאלה לא יישנו בעתיד.

לשתוק למען המולדת

בלפור בריקנר הוא רב יהודי, שהצטיין בארצות-הברית במאבק הציבורי נגד המילחמה בוויאט-נאם. לאחר רונה גם השמיע את קולו ברמה נגד הפלישה שלנו לל-בנון. איש עיקבי.

לא מכבר סיפר בריקנר בתוכנית-רדיו אמריקאית פרט מעניין: בימי פעילותו נגד מילחמת ויאט-נאם ביקרו אצלו נציגים של ממשלת ישראל. הם אמרו לי שמוטב שאחדל מביקורת, שמה יתרגו הנשיא ניכ-סון ויפסיק את אספקת מי-טוסי הפאנטום לישראל.

בריקנר

דחיתי עצה זו על הסף. עיתונאי יהודי התקשר עם בריקנר כדי לקבל אי-שור לסיפור. והרב גילה לו סיפור נוסף. הוא נגע לדמות דתית נערצת — רב אברהם השל, מגדולי הוגי-הדעות הדתיים של היהדות האמריקאית. צאם של כמה מגדולי החי-סידות. גם השל התנגד ל-מילחמת ויאט-נאם, וגם אי-ליו בא, נציג בכיר מאוד, של ממשלת-ישראל. גם לו נאמר שאם לא ינמך את קולו, יפסיק ניכסון את משלוח המטוסים לישראל.

מכיוון שהשל נפטר ב-1972, ברור כי האיש שנשלח אליו (יצחק רבין? שימחה דיניץ? אבא אבן?) בא מטעם גולדה מאיר.

האם רק במיקרה נוצרה בעיני רבים אסוסיאציה מבי-הילה בין מילחמת ויאט-נאם והפלישה ללבנון — וגם בין הטבח במיילי והטבח בשאטלא ובצברה?

מבט לשעון

בימים העצובים ההם, בטרם זכינו בטלוויזיה משלנו, בא אלי פעם צוות של הטלוויזיה הגרמנית. קודם לכן ביקר במצריים ובירדן, וערך שם סיור במיתקני הטלויזיה וזה המקומיים.

בבדיחות הדעת סיפרו לי הגרמנים על החוויות שהיו להם. הסיפורים היו משעשעים ביותר. שתינו בירה ר-התגלגלנו מצחוק. הדבר הכי מצחיק היה שבשתי האר-צות אין הזמן קובע בטלוויזיה. השידורים מתחילים כש-הם מתחילים, ומסתיימים כשהם מסתיימים. בלי קשר ללוח-הזמנים הקבוע. חדשות השעה 8.00 יכולות להת-חיל ב-8.05 או ב-8.17 — הכל לפי מצב-הרוח וכללי הברדק.

בשביל הגרמנים, היה זה שיא הצחוק. מי שמע איי-פעם שתוכנית. האמורה להתחיל בשעה 10.00, מתחילה ב-9.55 או ב-10.08! UNGLAUBLICH!

השתתפתי בהנאתם, והבטחתי להם שאצלנו זה לא יכול לקרות. כאשר תהיה לנו, באחד הימים, טלוויזיה משלנו, הכל יתחיל בדיוק על השניה.

צחוק-צחוק, אבל עכשיו יש לנו טלוויזיה — ולוח הזמנים הישראלי יכול להתחרות בלוח הירדני או המצרי. לא שמתי לב לכך, עד שהתחלתי להשתמש במכשיר-וידיאו כדי להקליט תוכניות שאני מעוניין לצפות בהם, אך המשודרות בשעה שאני עסוק בעניינים אחרים. אני מעיין בלוח-הזמנים המתפרסם, מכוון את המכשיר לשעה היעודה ומפעיל את המנגנון. בשובי הביתה מסתבר כי הסרה ההתחלה של תוכנית אחת, או הסוף של תוכנית אחת. הזמנים פשוט לא כל-כך הסתדרו לעורכי התחנה. או מה? מה הן כמה דקות לכאן או לכאן, כשכל הנצח לפנינו?

הבימאי פיטר פריי אמר פעם שיש לנו טלוויזיה של המאה ה-19. זה מוגזם, אולי, אך אין ספק כי מבחינה טלוויזיונית הצלחנו סוף-סוף להשתלב במרחב.

למחרת היום סולק גביש מן המירקע, והופיע בו יריב — שהיה מוכן להצדיק ולהסביר כל מהלך של שרוך.

רבים מידידיו וממכריו של יריב תמחו או מה הניע או-תו לבצע חראקירי מוסרי מסוג זה. התשוקה ללבוש שוב מדים ולהיות מעורב במאורעות? תפיסה מסולפת של סטרייטיות? הפסקנות? קאיריריום?

השבוע ראיתי את יריב שוב על המירקע. מסתבר כי חזר והיה ליונה. הוא דיבר על, איסטראטיגיה של פשרה" (איזה מילים!). לא אשף, חלילה, אבל...

אני גם קורא בעיתוני חוץ מאמרים של הפרופסור שלמה אביגרי, המסביר בלשון ההגיון הצרוף מדוע יש לנקוט מדיניות יוגית, קשה להאמין, אבל זהו אותו אביגרי אשר הטיף בעיצומה של המילחמה להסתערות על מערב-ביירות. אילו התקבלה עצה זו היה זה גורדין מוות למאות רבות של חיילי צה"ל (אני מקוה שאחדים מהם קוראים עתה שורות אלה) ולרבות אורחים לבנוניי ופלסטייניים.

הדבר נמנע ביגלל התנגדותם העיקשת של כוחות אשף, אך כאשר אלה פונו, נכנס צה"ל למערב-ביירות, כעצת הפרופסור. התוצאה היתה השחיטה הנוראה במח-נות-הפליטים.

גם מנחם מילסון לא נעדר. שמעתי שהוא הירצה זה עתה לפני מוסד אמריקאי מכובד מאוד לעניינים בינלאו-מיים. הוא היה סביר והגיוני, יונה ממש. איש לא יכול היה לנחש, על פי דבריו, שהוא היה אבי אבות המדי-ניות הפאשיסטית (מצטער, זהו המילה הנכונה) בשטחים הכבושים.

המוסר היהודי אומר, מודה ועוזב — ירוחם. אילו היה מישוהו מכל המכובדים האלה מודה, היה מבטיח לעזוב, הייתי מציע למחול, אם כי לא לשכוח. אך איש מהם לא הודה. כולם פשוט ממשיכים כאילו לא קרה דבר, וסומכים על הזיכרון הקצר של הבריות, או על הנסיה הרחמנית של היהודים.

אני מציע שלא למחול ולא לשכוח. כי יוגים אלה של ימי-שלום, ההופכות בן-לילה ניצים של ימיר-מלחמה, מסוכנות מכל עוף דורס. הם, המוכנים להצדיק כל גבלה, לתת אליבי לכל זוועה, כשהם משתמשים באשראי שניתן להם כ"יוגים" כדי לחפות על אנשי-הדמים, מהווים ברגים חשויים במכות-המילחמה. הם הנגים משני העולמות — של זימרי ושל פינחס.

אני מציע, איסטראטיגיה של זיכרון.

מי אשם

איני מבין את ועדת-החקירה כפרשת בירות. היא יושבת על המדוכה ימים ולילות, חוקרת פה, חוקרת שם, ואינה מגיעה אל העיקר.

אני מודה שגם בי האשם, כבר ניסחתי מאות שאי-לות לוועדה, ולא הגעתי להשאלה העיקרית. גם אני לא ראיתי אותה, אף שהודקרה ממש לנגד עיני.

וזה השאלה: מדוע שידר הבריטי את הידיעה על הוועדה במחנות-הפליטים רק ביום השבת אחרי-הצהריים. כימעט 48 שעות אחרי התחלת הטבח?

כתוצאה ממחלל נודא זה, נודע הדבר לראש-הממשלה, מר מנחם בגין רק באיתה עת. האדם היחיד, שיכול היה לצוות על אריאל שרון ורפאל איתן לשים קץ לוועדה, לא ידע עליה.

אילו שידרה התחנה הבריטית את הידיעה ביום החמישי בערב, כאשר החלה מתפשטת, ההרגשה הרעה" בין הקצינים במקום, או לפחות ביום השישי בבוקר, כאשר הרוחות על מעשה-הטבח החלו מתגלגלים בין הדרגים,

12 שעות אחרי מותו של ליאונרד איליץ ברוניב עדיין לא הודיעו אמצעי-התיקשורת הסובייטיים על ה-מאורע הטרנאי.

אבל אורחי ברית-המועצות ידעו. היו סימנים. בטלויזיה זיה של מוסקוה הוחלף קונצרט קל של תזמורת הצבא האדום בתקליטים קלאסיים. בתוכניות הרדיו חלו שינויים דומים. כאשר נוהגים כך יודע האורח הסובייטי שקרה משהו. מישוהו חשוב מאוד מה.

אני מניח שזה מכבר התפתחה שם שפת-צופן, ושיודעי-דבר יודעים לפענחה בנקל. למשל: אם במקום באלט מקרינים בטלויזיה את שוסטקוביץ, משמע שמת חבר הסובייט העליון, אם משדרים את צ'קובסקי, זה חבר הפוליטי-ביר, אך כאשר משדרים את הרואיקה של בטהובן, אומר לעצמו כל אדם בין ברסטליטובסק וולא-דיווסטוק: זהו זה. ברוניב השיב את גישתו למארכס. היינו יכולים לחיך על מינהג אינפנטילי זה, לולא דבק זה מכבר גם בנו.

זה התחיל במילחמת-הלבנון, שוב לא סיפרו לנו על שום אסון, כישלון או תקלה במילים פשוטות וגלויות. הכל נצפן בשפת-צופן. אם ביום מסוים נהרגו 21 מחיילינו, בקרב שהיה מיותר לגמרי, לא הודיעו לנו זאת. חסו עלינו, ועל שר-הביטחון. הודיעו תחילה שיש נפגעים לכוחותינו. כעבור יום רמזו שהיו כמה הרוגים. ורק ביום השלישי או הרביעי נודע, בהודעה רשמית, ש-באותו קרב נהרגו 21 חיילי צה"ל.

כך ביקשו להרגיל אותנו לאט-לאט לגודל המכה, ולמנוע מאיתנו זעזוע וזעם.

עכשיו עשו זאת שוב. קרה מה שקרה בצור. למן הרגע הראשון היה ברור כי נהרגו עשרות רבות מחיילינו, וגם כמה וכמה עוצרים לבנוניים ופלסטייניים. אבל בהודעה הראשונה לא דובר על כך כלל, אלא על "נפגעים" בלבד. אחר-כך על "נפגעים קל", שנשלחו הביתה. כעבור כמה שעות החלו מדברים על 10 הרוגים, ואחר-כך על 13. כדי להרגיל אותנו, לאט-לאט, לאמת המרה, אך מי שידע להקשיב ניתח — לפי נימת-הדיבור, ניטוח ההודעות והבעת-הפנים של הדוברים — כי מיספר ההרוגים יגיע לעשרות רבות.

זהו שפת-צופן. כל אם בישראל, שיש לה בן בלבנון, יכלה לפענח אותה בחושיה. כל ההורים חרדו מן הרגע הראשון.

אני מציע שממשלת-ישראל, דובריה ואמצעי-התיקשור רת השבויים בידיה יחזרו ויתרגלו למחשבה שהם מדברים אל ציבור מבוגר. אין צורך לספר לנו ידיעות רעות טיפירטיפין, אין צורך, להרגיל אותנו. וזה גם לא יעזור לגבי המסקנות.

לכל הרוחות, דברו אלינו אמתי!

חאראקירי מוסרי

לפני מילחמת הלבנון ביקר האלוף (מיל') מתי פלד באחת מערי אירופה ודיבר שם על בעיות-השלום. מכיוון שמתו פלד הוא איש המועצה הישראלית לתען שלום ישראלי-פלסטיני, קל לנחש מה אמר, הידברות עם אשף, מדינה פלסטינית, דריקיום בין שתי מדינות.

בתום ההרצאה ניגש אליו אחד מנכבדי המקום ואמר לו: "לפני כמה שבועות היה כאן גנרל ישראלי אחר, ו-הוא אמר לנו את אותם הדברים בדיוק."

פלד תמה מיהו הגנרל המיסטורי הזה, בעל הידיעות המתקדמות החבויות, הסתבר שהיה זה האלוף (מיל') אהרון יריב.

בקץ השתתפתי בסימפוזיון לזכר דוד (דויד אלעזר), במיסגרת המכון האיטראטגי של יריב, דיברתי על אותו הנושא, וגם אני התרשמתי תי כי נותר פער קטן מ-אוד בין ידיעותי ובין ידיעותיו של יריב.

יריב

לכן נדהמתי במהלך ה-מילחמה, כאשר צץ יריב לפתע כדוברו הראשי של אריאל שרון. הדבר היכה רבים בתדהמה — לא רק בשל השינוי הפיטאומי בי-ידיעותיו של יריב, אלא גם ביגלל חוסר-הקולגיאליות שלו. יריב נקרא אל הטל-וויזיה, בסקודת שרון, כדי לאפשר את טילוקו של פרי-שן צבאי אחד, האלוף (מיל') ישעיהו גביש. אמר גם, גביש רחוק מלהיות יונה משתוללת, אבל כדברייה-הפרשנות שלו העז למתוח ביקורת על המיבצע של שרון שבא לנתק את כביש בירות-דמשק, (אחרי שיאנוש נחל כישלון מוחץ בניסונו לנתק את הכביש ליד שתורה), מיבצע זה לא היה רק הפרה גסה של הפסקת-האש (בחטות שקרים בולטים) אלא גם עלה בקורבנות רבים. גביש אמר כי ניתן לפתור את הבעיה באמצעים אחרים.